

NOVI KONCEPT SPOLJNE POLITIKE RUSKE FEDERACIJE

UDK: 327(470)

Pregledni rad

Rezime

Koncept spoljne politike jedne zemlje a posebno velikih sila kao što je Ruska Federacija je jedan od najglavnijih dokumenata za rad te zemlje, a naročito u oblasti spoljne politike i odbrane.

U ovo vreme izuzetno brzih i dinamičnih, čak prelomnih trenutaka svetske geopolitike, ovakav dokument izaziva posebnu pažnju. Ovo je potencirano i faktom da je Ruska Federacija jedan od osnovnih nosilaca, trenutnog, stvaranja multipolarnog sveta. Današnji direktan i prikriven sukob Republike Kine i Ruske Federacije sa „kolektivnim Zapadom“ na čelu sa SAD preko direktnog kontakta u Ukrajini i najrazličitijih ekonomskih protekcionističkih mera čini ovaj koncept još važnijim ne samo za Rusku Federaciju već i šire.

Ključne reči: koncept, spoljna politika, sukob, saradnja, nacionalni interesi, oružani sukob.

Uvod

Predsednik Ruske federacije (u daljem RF), Vladimir Vladimirović Putin je 31. marta 2023. godine, preko medija i na zvaničnim mestima, saopštio da je odobrio novu verziju Koncepta spoljne politike Ruske Federacije.

Predsednik Putin je kao razlog za izmene i ažuriranje novog

⁷⁹ Docent Žikica Bardžić, Visoka škola za menadžment i ekonomiju Kragujevac, e-mail: bardzicz@mail.ru

Koncepta spoljne politike naveo kardinalne promene u međunarodnom poretku i odnosima koji su se iz korena promenili. Sve to je imalo za potrebu, a samim tim i uslovni zahtev da se do tada važeći dokument veoma ozbiljno izmeni i prilagodi trenutnim i budućim uslovima.

Pri ovom činu je predsednik RF zamolio da se posebna pažnja posveti proširenju veza sa konstruktivnim partnerima i stvaranju uslova da neprijateljske države napuste svoju antirusku politiku.

Takođe, ministar spoljnih poslova Sergej Lavrov je dodatno precizirao da se ažurirani koncept odnosi i na najozbiljnije restrukturiranje svetske ekonomije. Kako je rekao: "Okarakterisani su glavni dugoročni trendovi međunarodnog razvoja, uključujući krizu ekonomske globalizacije, koja se donedavno odvijala po američkim pravilima. Jedan od faktora je da svetska ekonomija prolazi kroz veliko strukturno restrukturiranje i da se kreće ka novoj tehnološkoj osnovi".

Ministar Lavrov je takođe napomenuo da će, prema trenutno važećoj koncepciji, neprijateljski koraci prema RF biti oštro ugušeni. To je vidljivo iz toga da je u dokument uključen i stav o upotrebi Oružanih snaga za odbijanje ili sprečavanje napada na RF i njene saveznike.

Takođe on je napomenuo da koncept predviđa mogućnost i simetričnog i asimetričnog odgovora na neprijateljske akcije.

Prema iznetom stavu na prezentaciji dokumenta mnoge odredbe iz ažuriranog koncepta će odrediti spoljnopolitičku liniju RF u narednih četiri do šest godina. Kako je rečeno to

je urađeno da bi: „naši strani partneri, prijatelji, protivnici mogli da shvate gde ćemo da se krećemo u bliskoj budućnosti, a ne da kako neki kažu, da je ruska politika nepredvidiva“.

1. Šta je to Koncept spoljne politike Ruske federacije

Da objasnimo šta znači pojam Koncept spoljne politike Ruske federacije.

To je usvojeni dokument kojim se precizira celokupni sistem pogleda na budući sadržaj, principe i glavne pravce spoljnopolitičkog delovanja RF.

Na osnovu važećih zakonskih odredbi u RF, spoljnu politiku zemlje određuje predsednik RF, jer je on u spoljnoj politici i reprezent RF.

Ovaj dokument kao takav prati, ažurira, priprema i primenjuje Ministarstvo spoljnih poslova RF.

2. Kako se menjao koncept ruske spoljne politike

Od raspada SSSR do danas RF je imala u upotrebi pet spoljnopolitičkih koncepata, i to: 1993., 2000., 2008., 2013. i 2016. godine.

Da bi se bolje razumeo razvoj i evolucija Koncepta spoljne politike RF, od stvaranja RF, u nastavku će ukratko biti prezentovana svaka, a kroz najvažnija pitanja koja su obrađivana u konceptima.

Koncept spoljne politike Ruske Federacije iz 1993. godine

Raspadom SSSR-a 1991. godine, pojavila se potreba o uspostavljanju novih osnova spoljne politike RF. Njena osnovna postavka je bila na stvaranju novih odnosa sa bivšim sovjetskim republikama kao i sa stranim državama. Znači, osnova je bila integracija u sistem međunarodnih odnosa.

Tadašnji predsednik RF Boris Jeljcin je 23. aprila 1993. godine svojim nalogom odobrio „Osnovne odredbe koncepta spoljne politike Ruske Federacije“.

Najvažniji spoljnopolitički zadaci u dokumentu bili su:

- Očuvanje jedinstva i teritorijalnog integriteta države,
- prekid oružanih sukoba i rešavanje sukoba širom zemlje,
- da se sačuva uloga Rusije u globalnoj ravnoteži uticaja, a koja odgovara statusu velike sile,
- obezbeđenje poštovanja ljudskih prava u bliskom inostranstvu, sa akcentom na etničke Ruse i stanovništva koje govori ruski.

Kao poseban stav je potencirano da spoljnopolitička orijentacija RF treba da ima osnovu ne na ideološkim principima, već na „fundamentalnim nacionalnim interesima“.

Definisan je pravac za razvoj posebnih - specijalnih odnosa sa tri grupe zemalja, i to:

- Državama bliskog inostranstva,
- zapadnim državama, kao ekonomski moćnim i tehnološki naprednim državama i

- zemljama koje su kako je u njoj definisano „novointerijalizovane“ u regionima sveta.

Po pitanju međunarodne bezbednosti, aktivnosti su trebale da se razvijaju u dva pravca i to:

- Saradnji sa vodećim svetskim silama i zapadnim odbrambenim strukturama i ograničenju širenja naoružanja i razoružanju,
- na postizanje održivog razvoja odnosa sa SAD sa akcentom na strateško partnerstvo, a u budućnosti – na moguće savezništvo.

Koncept spoljne politike Ruske Federacije iz 2000. godine

Nakon dolaska na mesto predsednika RF, Vladimir Putin sa svojim timom je uvideo da je potrebno dograditi i unaprediti ovaj dokument. Tako da je 28. juna 2000. godine ukazom predsednika Vladimira Putina odobren novi koncept spoljne politike.

Dokumentom su pokrivena promene koje su se desile od dokumenta iz 1993. godine i ovaj koncept je doneo novu spoljnu politiku RF za 21. vek.

Na samom početku, u uvodnom delu napisano je da očekivanja povezana sa formiranjem novih ravnopravnih, obostrano korisnih partnerskih odnosa Rusije i spoljnog sveta se nisu obistinila.

U njemu se iznelo da međunarodna situacija na početku 21. veka zahteva i traži da se preispitaju prioriteta ruske spoljne

politike. Pri tom je definisano da je među glavnim zadacima, pored bezbednosti zemlje i stvaranja povoljnih uslova za njen razvoj i formiranje multipolarnog sistema međunarodnih odnosa, stabilnog, pravednog i demokratskog svetskog poretka zasnovanog na univerzalno priznatim normama međunarodnog prava, uključujući pre svega i ciljeve i principe Povelje UN.

Pored navedenog definisano je da je potrebno da se:

- Stvori „pojas dobrosusedstva duž pružanja ruskih granica“,
- zaštite prava i interesa ruskih građana i sunarodnika u inostranstvu,
- promovišu pozitivni stavovi o Rusiji u svetu i
- popularizuje ruski jezik i kultura.

U njoj je pretnja nacionalnim interesima Rusije nazvana „trend ka stvaranju unipolarne strukture sveta pod ekonomskom i vojnom dominacijom Sjedinjenih Država“, ulaganje u zapadne institucije i forume ograničenog sastava u rešavanju pitanja međunarodne bezbednosti, ulaganje u zapadne institucije i forume ograničenog sastava i slabljenje uloge Saveta bezbednosti UN.

Takođe u njoj je deklarirana spremnost RF da prevaziđe značajne teškoće u odnosima sa SAD i da sačuva infrastrukturu rusko-američke saradnje.

U posebnom delu je objašnjen stav o jačanju Unije Belorusije i Rusije kao najvišeg oblika integracije dve suverene države. Ono što je najvažnije reći o ovom dokumentu to je da je on u doktrinarnom smislu, postao osnova za sve naredne

dokumente koji su doneseni 2008., 2013. i 2016. godine.

Koncept spoljne politike Ruske Federacije iz 2008. godine

Ovaj dokument je donet u vreme kada je predsednik RF bio Dmitrij Medvedev. On je 15. jula 2008. godine, potpisao novi koncept spoljne politike RF.

U preambuli ovog dokumenta je navedeno, da se sa ovim dokumentom dopunjuju i dalje unapređuju odredbe Koncepta iz 2000. godine.

U njemu je po prvi put najavljen viševektorski pristup kao karakteristika ruske spoljne politike.

Kao glavni zadatak u ovom dokumentu je bilo definisano stvaranje povoljnih spoljnih uslova za modernizaciju zemlje. U ovom dokumentu su se definisali faktori koji bi RF omogućavali odgovarajuće mesto u svetu, a to su:

- Stabilan privredni rast,
- dalje političke transformacije,
- prevazilaženje resursno-sirovinske orijentacije privrede i njeno prebacivanje na inovativni put razvoja.

U ovom dokumentu se prvi put pojavljuju informacije u smislu da „Zapad“ može da izgubi monopol na procese globalizacije.

Takođe i to da ovaj proces inicira intenziviranje politike zapadnih država sa ciljem da se obuzda Rusija.

Glavne pretnje međunarodnoj bezbednosti su:

- Nepoštovanje i nepoznavanje osnovnih principa međunarodnog prava od strane pojedinih država,
- pokušaji omalovažavanja uloge suverene države kao temeljnog elementa međunarodnih odnosa i
- podela zemalja na kategorije, a koje imaju različit nivo prava i obaveza u međunarodnom pogledu.

U ovom Konceptu se prvi put, pojavljuje i definiše interes Ruske Federacije u evroazijskim integracijama u okviru EvrAzEZ i Carinske unije.

Takođe u njemu je Ruska Federacija definisana kao najveća evroazijska sila.

Koncept spoljne politike Ruske Federacije iz 2013. godine

Vladimir Putin kao novi predsednik RF je 12. februara 2013. odobrio i potpisao novu verziju Koncepta spoljne politike Ruske Federacije.

Za ovaj Koncept je važno reći da nije doneo neke kardinalne promene u odnosu na koncept iz 2008. godine.

U ovom Konceptu je po prvi put iskazan i definisan pojam za primenu međunarodne politike ili soft power. U njemu se on definiše kao „sveobuhvatan alat za rešavanje spoljopolitičkih problema zasnovan na sposobnostima civilnog društva, informacionih i komunikacionih, humanitarnih i drugih metoda i tehnologija alternativnih klasičnoj diplomatiji“.

Takođe u njemu se iznosi stav da u novom sistemu

međunarodnih odnosa, koji su zahvaćeni globalnom finansijskom i ekonomskom krizom, Zapad gubi dominantnu ulogu i u politici i u ekonomiji. Potencijal za snagu i razvoj pomera se ka „istoku“, a pre svega u azijsko-pacifički region. U isto vreme vojno-politički savezi više ne mogu da pruže odgovarajući odgovor savremenim prekograničnim izazovima i pretnjama. Dotadašnje pristupe rešavanju problema koji su postali neadekvatni, trebalo bi da zameni mrežna diplomatija zasnovana na „fleksibilnim oblicima učešća u multilateralnim strukturama u cilju efikasnog traženja rešenja za zajedničke probleme“.

U njemu su definisani rizici od destruktivne upotrebe koncepta „meke moći“ i ljudskih prava u cilju političkog pritiska na suverene države i mešanja u njihove unutrašnje stvari. Tako da su jedna od pretnji međunarodnoj bezbednosti, bili pokušaji da se krize regulišu upotrebom jednostranih sankcionih pritisaka i drugih mera sile koje su donošene jednostrano i van okvira Saveta bezbednosti UN. U ovom dokumentu je po prvi put posebno definisan stav o potrebi promocije uključivanja Ukrajine u procese dubinske integracije.

Koncept spoljne politike Ruske Federacije iz 2016. godine

Ovo je poslednji Koncept koji je proglašen 30. novembra 2016. od strane predsednika RF Vladimira Putina.

U ovom konceptu se definišu dva nova spoljnopolitička

zadatka:

- Jačanje pozicije Rusije kao jednog od uticajnih centara savremenog sveta i
- jačanje pozicija ruskih medija i masovnih komunikacija u globalnom informacionom prostoru.

On je obnarodovao fakt da postoji veoma ozbiljna kriza u odnosima Rusije i zapadnih država, a koja je izazvana geopolitičkom ekspanzijom SAD, NATO-a i Evropske unije.

U njemu se izražava stav da, zadržavajući interes za konstruktivnu saradnju sa Sjedinjenim Državama, RF „ne priznaje eksteritorijalno vršenje svoje jurisdikcije od strane Sjedinjenih Država van okvira međunarodnog prava, i ne prihvata pokušaje da izvrši vojne, političke, ekonomske ili drugi pritiske, kao i da zadržava pravo da oštro odgovori na neprijateljske akcije“.

Po regionalnim pitanjima u Konceptu se po prvi put definiše stav o potrebi političkog rešenja u Siriji, kao i očuvanja jedinstva, nezavisnosti i teritorijalnog integriteta ove zemlje. U njemu se posebno govori o krizi u Ukrajini. Tako da je navedeno da je Rusija, u saradnji sa svim zainteresovanim državama i međunarodnim strukturama, spremna da uloži napore za političko-diplomatsko rešenje unutarukrajinskog sukoba.

3. Struktura i sadržaj Koncepta iz 2023. godine

Novousvojeni Koncept spoljne politike Ruske Federacije je podeljen u šest poglavlja, sa podpoglavljima i ima ukupno 76.

tačaka.

Struktura Koncepta je sledeća:

I. Opšte odredbe

II. Savremeni svet: Glavni trendovi i perspektive razvoja

III. Nacionalni interesi Ruske Federacije u spoljnopolitičkoj sferi, strateški ciljevi i glavni ciljevi spoljne politike Ruske Federacije

IV. Prioritetni pravci spoljne politike Ruske Federacije

Oblikovanje pravednog i održivog svetskog poretka

Vladavina prava u međunarodnim odnosima

Jačanje međunarodnog mira i bezbednosti

Zaštita životne sredine i globalno zdravlje

Međunarodna humanitarna saradnja

Informaciona podrška spoljnopolitičkim aktivnostima Ruske Federacije

V. Regionalni pravci spoljne politike Ruske Federacije

Bliže okruženje

Artik

Evroazijski kontinent

Narodna Republika Kina, Republika Indija

Azijsko-pacifičko područje

Islamski svet

Afrika

Latinska Amerika i Karibi

Evropski region

SAD i druge anglosaksonske države

Antartik

VI. Formiranje i sprovođenje spoljne politike Ruske Federacije

Imajući u vidu prostor za ovaj članak u predstavljanju sadržaja Koncepta, biće detaljno prikazane samo neke od tačaka koje čine osnovu i karakteristike koncepta.

Za čitanje ostalog sadržaja Koncepta, čitaoci mogu da se obrate na sajt <http://kremlin.ru/events/president/news/70811>.

Takođe podebljana sliva van naslva ukazuju na deo teksta ili podtačke koje su značajne za razumevanje koncepta. U slova u italiku su komentar autora.

Prikaz najvažnijih delova Koncepta spoljne politike Ruske Federacije

I. Opšte odredbe

Ovaj deo se sastoji od šest tačaka u kojima su dati stavovi, razlozi, uslovi za stvaranje i obnarodovanje Koncepta spoljne politike RF.

Posebno je važno da se shvati pogled rukovodstva RF na to šta je njihova zemlja, koja je istorija i istorijska uloga RF i današnji položaj RF kao, trenutno, jedne od dve nuklearne velesile.

1. Ovaj koncept je dokument strateškog planiranja i predstavlja sistem pogleda na nacionalne interese Ruske Federacije u spoljnopolitičkoj sferi, osnovne principe, strateške ciljeve, glavne zadatke i prioritetne oblasti spoljne politike Ruske Federacije.

2. Pravni osnov ovog koncepta je Ustav Ruske Federacije, opštepriznati principi i norme međunarodnog prava, međunarodni ugovori Ruske Federacije, savezni zakoni i

drugi regulatorni pravni akti Ruske Federacije koji regulišu aktivnosti savezne vlade i organa iz oblasti spoljne politike.

3. Ovaj koncept precizira određene odredbe Strategije nacionalne bezbednosti Ruske Federacije, uzima u obzir glavne odredbe drugih dokumenata strateškog planiranja koji utiču na sferu međunarodnih odnosa.

4. Više od hiljadu godina iskustva nezavisne državnosti, kulturno nasleđe prethodne epohe, duboke istorijske veze sa tradicionalnom evropskom kulturom i drugim kulturama Evroazije, sposobnost razvijana tokom mnogo vekova da se obezbedi harmoničan suživot različitih naroda, etničkih, verskih i jezičkih grupa na zajedničkoj teritoriji određuju poseban položaj Rusije kao izvorne države-civilizacije, ogromne evroazijske i evro-pacifičke sile koja je okupljala ruski narod i druge narode koji čine kulturnu i civilizacijsku zajednicu ruskog sveta.

5. Mesto Rusije u svetu određuju njeni značajni resursi u svim sferama života, njen status stalne članice Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (UN), članice vodećih međudržavnih organizacija i udruženja, jedne od dve najveće nuklearne sile, država naslednica Saveza SSR. Rusija, uzimajući u obzir svoj odlučujući doprinos pobedi u Drugom svetskom ratu, kao i svoju aktivnu ulogu u stvaranju modernog sistema međunarodnih odnosa i eliminaciji svetskog sistema kolonijalizma, deluje kao jedan od suverenih centara svetskog razvoja i obavlja istorijski jedinstvenu misiju održavanja globalne ravnoteže snaga i izgradnje multipolarnog međunarodnog sistema, obezbeđujući uslove za miran, progresivan razvoj

čovečanstva na osnovu objedinjujuće i konstruktivne agende.

6. Rusija vodi nezavisan i viševektorski spoljnopolitički kurs koji diktiraju njeni nacionalni interesi i svest o svojoj posebnoj odgovornosti za održavanje mira i bezbednosti na globalnom i regionalnom nivou. Spoljna politika Rusije je miroljubiva, otvorena, predvidljiva, dosledna, pragmatična, zasnovana na poštovanju opštepriznatih principa i normi međunarodnog prava i želji za ravnopravnom međunarodnom saradnjom u cilju rešavanja zajedničkih problema i promovisanja zajedničkih interesa. Odnos Rusije prema drugim državama i međudržavnim udruženjima određen je konstruktivnom, neutralnom ili neprijateljskom prirodom njihove politike prema Ruskoj Federaciji.

II. Savremeni svet: glavni trendovi i perspektive razvoja

U drugoj glavi se daje pogled na svet sa akcentom na stvaranju multipolarnog sveta i ozbiljne krize ekonomske globalizacije kao i prikryeno napuštanje koncepta jedne svetske valute odnosno dedolarizacije.

Posebno se u tački 13. apostrofiraju SAD i kako se nazivaju „njeni sateliti“ kao oni koji pokušavaju da nanesu što veću štetu RF, a u krajnjem i da je raskomadaju. I pored toga RF ne smatra sebe neprijateljem „zapadne zajednice“ i očekuje da ona shvati svu besmislenost sadašnje konfrontacije.

7. Čovečanstvo prolazi kroz eru revolucionarnih promena. Formiranje pravednijeg, multipolarnog sveta se nastavlja. Neravnotežni model svetskog razvoja, koji je vekovima obezbeđivao nadmašujući ekonomski rast kolonijalnih sila

prisvajanjem resursa zavisnih teritorija i država u Aziji, Africi i zapadnoj hemisferi, nepovratno postaje prošlost. Jača se suverenitet i povećavaju se konkurentske mogućnosti nezapadnih svetskih sila i regionalnih lidera. Strukturno prestrukturiranje svetske privrede, njen prelazak na novu tehnološku osnovu (uključujući uvođenje tehnologija veštačke inteligencije, najnovijih informaciono-komunikacionih, energetskih, bioloških tehnologija i nanotehnologija), rast nacionalne samosvesti, kulturne i civilizacijske raznolikosti i drugi objektivni faktori ubrzavaju procese preraspodele razvojnog potencijala u korist novih centara ekonomskog rasta i geopolitičkog uticaja, doprinose demokratizaciji međunarodnih odnosa.

8. Tekuće, generalno povoljne promene, međutim, izazivaju odbacivanje kod jednog broja država, naviknutih da razmišljaju po logici globalne dominacije i neokolonijalizma. Oni odbijaju da priznaju realnost multipolarnog sveta i da se na osnovu toga dogovore oko parametara i principa svetskog poretka. Nastoji se obuzdati prirodni tok istorije, eliminisati konkurenti u vojno-političkoj i ekonomskoj sferi, suzbiti neslaganje. Koristi se širok spektar nezakonitih sredstava i metoda, uključujući upotrebu prinudnih mera (sankcija) zaobilazeći Savet bezbednosti UN, izazivanje državnih udara, oružane sukobe, pretnje, ucene, manipulaciju svešću pojedinih društvenih grupa i čitavih naroda, ofanzivne i subverzivne operacije u informacionom prostoru. Uobičajeni oblik mešanja u unutrašnje stvari suverenih država postalo je nametanje destruktivnih neoliberalnih ideoloških stavova koji su u suprotnosti sa tradicionalnim

duhovnim i moralnim vrednostima. Kao rezultat toga, destruktivni uticaj se proteže na sve sfere međunarodnih odnosa.

9. Vrší se ozbiljan pritisak na UN i druge multilateralne institucije, čija je namena platforme za koordinaciju interesa vodećih sila veštački obezvređena. Međunarodni pravni sistem se ispituje na snagu: uska grupa država nastoji da ga zameni konceptom svetskog poretka zasnovanog na pravilima (nametanje pravila, standarda i normi u čijem razvoju ravnopravno učestvuju sve zainteresovane države) nije bilo obezbeđeno. Postaje teže razviti kolektivne odgovore na transnacionalne izazove i pretnje, kao što su ilegalna trgovina oružjem, širenje oružja za masovno uništenje i sredstva njegove isporuke, opasni patogeni i zarazne bolesti, upotreba informacionih i komunikacionih tehnologija u nezakonite svrhe, međunarodni terorizam, ilegalni promet opojnih droga, psihotropnih supstanci i njihovih prekursora, transnacionalni organizovani kriminal i korupcija, prirodne katastrofe i katastrofe izazvane ljudskim faktorom, ilegalne migracije, degradacija životne sredine. Dolazi do degradacije kulture dijaloga u međunarodnoj sferi, opada efikasnost diplomatije kao sredstva za mirno rešavanje sporova. Postoji akutni nedostatak poverenja i predvidljivosti u međunarodnim poslovima.

10. Kriza ekonomske globalizacije se pojačava. Postojeći problemi, uključujući na energetsom tržištu i u finansijskom sektoru, uzrokovani su degradacijom mnogih dosadašnjih modela i instrumenata razvoja, neodgovornim

makroekonomskim odlukama (uključujući nekontrolisanu emisiju i akumulaciju neobezbeđenih dugova), nezakonitim jednostranim restriktivnim merama i neloyalnom konkurencijom. Zloupotreba pojedinih država njihovim dominantnim položajem u pojedinim oblastima povećava procese fragmentacije svetske privrede i nejednakosti u razvoju država. Šire se novi nacionalni i prekogranični platni sistemi, raste interesovanje za nove međunarodne rezervne valute, stvaraju se preduslovi za diversifikaciju mehanizama međunarodne ekonomske saradnje.

11. Uloga faktora sile u međunarodnim odnosima raste, a konflikti prostor se širi u nizu strateški važnih regiona. Destabilizujuća izgradnja i modernizacija ofanzivnih vojnih potencijala, rušenje sistema ugovora o kontroli naoružanja podrivaju stratešku stabilnost. Upotreba vojne sile uz kršenje međunarodnog prava, razvoj svemira i informacionog prostora kao novih oblasti vojnih operacija, brisanje granice između vojnih i nevojnih sredstava međudržavne konfrontacije, zaoštavanje hroničnih oružanih sukoba u broj regiona povećava pretnju globalnoj bezbednosti, povećava rizike od sukoba između velikih država, uključujući i one koje uključuju nuklearne sile, povećavaju verovatnoću da takvi sukobi eskaliraju i eskaliraju u lokalni, regionalni ili globalni rat.

12. Prirodan odgovor na krizu svetskog poretka je jačanje saradnje između država koje su izložene spoljnom pritisku. Aktivira se formiranje regionalnih i transregionalnih mehanizama za ekonomsku integraciju i interakciju u različitim oblastima, stvaranje višeformatnih partnerstava

za rešavanje zajedničkih problema. Preduzimaju se i drugi (uključujući jednostrane) korake za zaštitu vitalnih nacionalnih interesa. Visok stepen međuzavisnosti, globalni obim i transnacionalna priroda izazova i pretnji ograničavaju mogućnosti obezbeđenja bezbednosti, stabilnosti i prosperiteta pojedinih država, vojno-političkih i trgovinsko-ekonomskih unija. Samo objedinjavanje potencijala i savesnih napora celokupne međunarodne zajednice na bazi ravnoteže snaga i interesa može obezbediti efikasno rešavanje brojnih problema našeg vremena, miran progresivni razvoj velikih i malih država i čovečanstva kao celine.

13. Smatrajući jačanje Rusije kao jednog od vodećih centara razvoja savremenog sveta, i njenu nezavisnu spoljnu politiku pretnjom zapadnoj hegemoniji, Sjedinjene Američke Države (SAD) i njeni sateliti iskoristili su mere koje je preduzela Ruska Federacija da zaštite svoje vitalne interese u ukrajinskom pravcu kao izgovor za zaoštavanje višegodišnje antiruske politike i pokrenuo novu vrstu hibridnog rata. Ona ima za cilj da oslabi Rusiju na svaki mogući način, uključujući podrivanje njene kreativne civilizacijske uloge, moći, ekonomskih i tehnoloških mogućnosti, ograničavanje njenog suvereniteta u spoljnoj i unutrašnjoj politici i uništavanje teritorijalnog integriteta. Ovaj kurs Zapada je dobio sveobuhvatan karakter i fiksiran je na doktrinarnom nivou. To nije bio izbor Ruske Federacije. Rusija sebe ne smatra neprijateljem Zapada, ne izoluje se od njega, nema neprijateljske namere prema njemu i

očekuje da će u budućnosti države koje pripadaju zapadnoj zajednici shvatiti besmislenost svoje konfrontacione politike i hegemonističkih ambicija, uzeti u obzir složene realnosti multipolarnog sveta i vratiti se pragmatičnoj interakciji sa Rusijom, rukovodeći se principima suverene jednakosti i poštovanja interesa jednih drugih. Na osnovu toga, Ruska Federacija je spremna za dijalog i saradnju.

14. Kao odgovor na neprijateljske akcije Zapada, Rusija namerava da brani svoje pravo na postojanje i slobodan razvoj svim raspoloživim sredstvima. Ruska Federacija će svoju kreativnu energiju koncentrisati na geografske vektore svoje spoljne politike, koji imaju očigledne izgledne u smislu proširenja obostrano korisne međunarodne saradnje. Većina čovečanstva je zainteresovana za konstruktivne odnose sa Rusijom i jačanje njene pozicije na međunarodnoj areni kao uticajne svetske sile koja daje odlučujući doprinos očuvanju globalne bezbednosti i obezbeđivanju mirnog razvoja država. Ovo otvara široke mogućnosti za uspešno delovanje Ruske Federacije na međunarodnoj areni.

III. Nacionalni interesi Ruske Federacije u spoljnopolitičkoj sferi, strateški ciljevi i glavni ciljevi spoljne politike Ruske Federacije

U ovom delu Koncepta pobrojani su nacionalni interesi RF u spoljnopolitičkoj sferi kao potrebne aktivnosti da bi se postigli nabrojani strateški ciljevi.

15. Uzimajući u obzir dugoročne trendove razvoja situacije u svetu, nacionalni interesi Ruske Federacije u

spoljnopolitičkoj sferi su:

- 1) zaštita ustavnog poretka, suvereniteta, nezavisnosti, državnog i teritorijalnog integriteta Ruske Federacije od destruktivnog stranog uticaja;
- 2) održavanje strateške stabilnosti, jačanje međunarodnog mira i bezbednosti;
- 3) jačanje pravnih osnova međunarodnih odnosa;
- 4) zaštita prava, sloboda i legitimnih interesa ruskih državljana i zaštita ruskih organizacija od stranih protivpravnih nasrtaja;
- 5) razvoj bezbednog informacionog prostora, zaštita ruskog društva od destruktivnog stranog informacionog i psihološkog uticaja;
- 6) spasavanje naroda Rusije, razvoj ljudskih potencijala, poboljšanje kvaliteta života i blagostanja građana;
- 7) promovisanje održivog razvoja ruske privrede na novoj tehnološkoj osnovi;
- 8) jačanje tradicionalnih ruskih duhovnih i moralnih vrednosti, očuvanje kulturno-istorijskog nasleđa višenacionalnog naroda Ruske Federacije;
- 9) zaštita životne sredine, očuvanje prirodnih resursa i racionalno korišćenje prirodnih resursa, prilagođavanje klimatskim promenama.

16. Na osnovu nacionalnih interesa i strateških nacionalnih prioriteta Ruske Federacije, spoljnopolitičke aktivnosti države usmerene su na postizanje sledećih strateških ciljeva:

- 1) obezbeđivanje bezbednosti Ruske Federacije, njenog suvereniteta u svim sferama i teritorijalnog integriteta;

- 2) stvaranje povoljnih spoljnih uslova za razvoj Rusije;
- 3) jačanje pozicija Ruske Federacije kao jednog od odgovornih, uticajnih i nezavisnih centara savremenog sveta.

17. Ostvarivanje strateških ciljeva spoljne politike Ruske Federacije vrši se obavljanjem sledećih glavnih zadataka:

- 1) formiranje pravednog i održivog svetskog poretka;
- 2) održavanje međunarodnog mira i bezbednosti, strateške stabilnosti, obezbeđenje mirnog suživota i progresivnog razvoja država i naroda;
- 3) pomoć u razvoju efikasnih kompleksnih odgovora međunarodne zajednice na zajedničke izazove i pretnje, uključujući regionalne sukobe i krize;
- 4) razvoj obostrano korisne i ravnopravne saradnje sa konstruktivno orijentisanim stranim državama i njihovim udruženjima, obezbeđujući da se ruski interesi uzmu u obzir korišćenjem mehanizama multilateralne diplomatije;
- 5) suzbijanje antiruskih aktivnosti stranih država i njihovih udruženja, stvaranje uslova za prestanak takvog delovanja;
- 6) formiranje dobrosusedskih odnosa sa susednim državama, pomoć u sprečavanju nastanka i otklanjanju žarišta napetosti i sukoba na njihovoj teritoriji;
- 7) pružanje podrške saveznicima i partnerima Rusije u promovisanju zajedničkih interesa, obezbeđivanju njihove bezbednosti i održivog razvoja, bez obzira na to da li saveznici i partneri dobijaju međunarodno priznanje i njihovo članstvo u međunarodnim organizacijama;
- 8) otkrivanje i jačanje potencijala multilateralnih

regionalnih udruženja i integracionih struktura uz učešće Rusije;

9) jačanje pozicije Rusije u svetskoj ekonomiji, postizanje nacionalnih razvojnih ciljeva Ruske Federacije, obezbeđenje ekonomske bezbednosti, ostvarivanje ekonomskog potencijala države;

10) obezbeđivanje interesa Rusije u Svetskom okeanu, kosmosu i vazдушnom prostoru;

11) formiranje objektivne percepcije Rusije u inostranstvu, jačanje njene pozicije u globalnom informacionom prostoru;

12) jačanje značaja Rusije u globalnom humanitarnom prostoru, jačanje pozicije ruskog jezika u svetu, unapređenje očuvanja istorijske istine i sećanja na ulogu Rusije u svetskoj istoriji u inostranstvu;

13) sveobuhvatna efikasna zaštita prava, sloboda i legitimnih interesa ruskih građana i organizacija u inostranstvu;

14) razvijanje odnosa sa sunarodnicima koji žive u inostranstvu i pružanje im sveobuhvatne podrške u ostvarivanju njihovih prava, obezbeđivanju zaštite njihovih interesa i očuvanju sveruskog kulturnog identiteta.

V. Regionalni pravci spoljne politike Ruske Federacije

U ovom delu su pojedinačno date aktivnosti i pravci delovanja spoljne politike RF prema regionima u svetu.

Naime, svet je podeljen na regione i to tako da se podela po regionima poklapa sa interesnim sferama spoljne politike RF.

Bliže okruženje

49. Najvažniji za bezbednost, stabilnost, teritorijalni integritet i društveno-ekonomski razvoj Rusije, jačanje njene pozicije kao jednog od uticajnih suverenih centara svetskog razvoja i civilizacije su obezbeđivanje stabilnih dugoročnih dobrosusedskih odnosa i udruživanje potencijala u različitim oblastima sa državama članicama ZND i drugim susednim državama povezanim sa Rusijom vekovnim tradicijama zajedničke državnosti, dubokom međuzavisnošću u različitim oblastima, zajedničkim jezikom, bliskim kulturama. U cilju daljeg transformisanja bliskog inostranstva u zonu mira, dobrosusedstva, održivog razvoja i prosperiteta, Ruska Federacija namerava da prioritetnu pažnju posveti:

1) sprečavanje i rešavanje oružanih sukoba, unapređenje međudržavnih odnosa i obezbeđenje stabilnosti u bliskom inostranstvu, uključujući suzbijanje inspirativnih „obojenih revolucija“ i drugih pokušaja mešanja u unutrašnje stvari saveznika i partnera Rusije;

2) obezbeđivanje garantovane zaštite Rusije, njenih saveznika i partnera u svakom razvoju vojno-političke situacije u svetu, jačanje regionalnog sistema bezbednosti zasnovanog na principu nedeljivosti bezbednosti i ključne uloge Rusije u održavanju i jačanju regionalnog bezbednost, komplementarnost države Unije, ODKB i drugih formata interakcije između Rusije i njenih saveznika i partnera u oblasti odbrane i

bezbednosti;

3) suzbijanje razmeštanja ili jačanja vojne infrastrukture neprijateljskih država i drugih pretnji bezbednosti Rusije u bliskom inostranstvu;

4) produbljivanje integracionih procesa koji zadovoljavaju interese Rusije, strateške interakcije sa Republikom Belorusijom, jačanje sistema obostrano korisne sveobuhvatne multilateralne saradnje zasnovane na konjugaciji potencijala ZND i EAEU, kao i razvoj dodatnih multilateralnih formata, uključujući mehanizam interakcije između Rusije i država centralnoazijskog regiona;

5) dugoročno formiranje integrisanog ekonomskog i političkog prostora u Evroaziji;

6) sprečavanje i suzbijanje neprijateljskih dejstava stranih država i njihovih udruženja, izazivanja dezintegracionih procesa u bliskom inostranstvu i stvaranja prepreka ostvarivanju suverenog prava saveznika i partnera Rusije na produbljivanje sveobuhvatne saradnje sa njom;

7) da iskoristi ekonomski potencijal dobrosusedstva, pre svega sa državama članicama EAEU i državama zainteresovanim za razvoj ekonomskih odnosa sa Rusijom, u cilju formiranja šire integracione konture u Evroaziji;

8) sveobuhvatna podrška Republici Abhaziji, Republici Južnoj Osetiji, pomoć u sprovođenju dobrovoljnog izbora zasnovanog na međunarodnom pravu naroda ovih država u korist produbljivanja integracije sa Rusijom;

9) jačanje saradnje u zoni Kaspijskog mora, na osnovu isključive nadležnosti pet kaspiskih država u rešavanju svih pitanja u vezi sa ovim regionom.

Artik

50. Rusija nastoji da održi mir i stabilnost, poveća održivost životne sredine, smanji nivo pretnji nacionalnoj bezbednosti na Arktiku, obezbedi povoljne međunarodne uslove za društveno-ekonomski razvoj arktičke zone Ruske Federacije (uključujući zaštitu izvorno stanište i tradicionalni način života starosedelaca koji žive u ovoj zoni), kao i za razvoj Severnog morskog puta kao konkurentne nacionalne transportne arterije sa mogućnošću njenog međunarodnog korišćenja za transport između Evrope i Azije. U tom cilju, Ruska Federacija namerava da da prioritet:

1) Mirnom rešavanju međunarodnih pitanja u vezi sa Arktikom, na osnovu posebne odgovornosti arktičkih država za održivi razvoj regiona i dovoljnosti Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora od 10. decembra 1982. koja reguliše međudržavne odnose u Arktičkom okeanu (uključujući zaštitu morske sredine i razgraničenje pomorskih prostora);

2) neutralisanje kursa neprijateljskih država ka militarizaciji regiona i ograničavanje mogućnosti Rusije da ostvaruje svoja suverena prava u arktičkoj zoni Ruske Federacije;

3) obezbeđivanje nepromenljivosti istorijski uspostavljenog međunarodno-pravnog režima unutrašnjih morskih voda Ruske Federacije;

4) uspostavljanje uzajamno korisne saradnje sa nearktičkim državama koje vode konstruktivnu politiku prema Rusiji i zainteresovane za međunarodne aktivnosti na Arktiku, uključujući razvoj infrastrukture Severnog morskog puta.

Evroazijski kontinent

Narodna Republika Kina, Republika Indija

51. Od posebnog značaja za postizanje strateških ciljeva i ispunjavanje glavnih zadataka spoljne politike Ruske Federacije je sveobuhvatno produbljivanje veza i koordinacije sa prijateljskim suverenim globalnim centrima moći i razvoja koji se nalaze na evroazijskom kontinentu i koji su posvećeni pristupima koji se suštinski poklapaju sa ruskim pristupima budućem svetskom poretku i rešavanju ključnih pitanja svetske politike.

52. Rusija ima za cilj dalje jačanje sveobuhvatnog partnerstva i strateške saradnje sa Narodnom Republikom Kinom i daje prioritet razvoju obostrano korisne saradnje u svim oblastima, pružanju međusobne pomoći i jačanju koordinacije na međunarodnoj areni u interesu obezbeđenja bezbednosti, stabilnosti, održivog razvoja na globalnom i regionalnom nivou kako u Evroaziji tako i u drugim delovima sveta.

53. Rusija će nastaviti da gradi posebno privilegovano strateško partnerstvo sa Republikom Indijom kako bi podigla nivo i proširila interakciju u svim oblastima na

obostrano korisnoj osnovi i posvetila posebnu pažnju povećanju obima bilateralne trgovine, investicija i tehnološkog razvoja i veza obezbeđujući njihov otpor destruktivnim akcijama neprijateljskih država i njihovih udruženja.

54. Rusija nastoji da transformiše Evroaziju u jedinstveni svekontinentalni prostor mira, stabilnosti, međusobnog poverenja, razvoja i prosperiteta. Postizanje ovog cilja uključuje:

1) svestrano jačanje potencijala i uloge ŠOS u obezbeđivanju bezbednosti u Evroaziji i promovisanju njenog održivog razvoja unapređenjem aktivnosti Organizacije, uzimajući u obzir savremene geopolitičke realnosti;

2) formiranje široke integracione konture - Velikog evroazijskog partnerstva - kombinovanjem potencijala svih država, regionalnih organizacija i asocijacija Evroazije zasnovanih na EAEU, ŠOS i Asocijaciji nacija Jugoistočne Azije (ASEAN), uparujući razvoj planovima EAEU i kineske inicijative „Jedan pojas - jedan put“ uz zadržavanje mogućnosti učešća u ovom partnerstvu svih zainteresovanih država i multilateralnih asocijacija evroazijskog kontinenta i, kao rezultat, formiranje mreže partnerskih organizacija u Evroazija;

3) jačanje ekonomske i transportne povezanosti Evroazije, uključujući to kroz modernizaciju i povećanje kapaciteta Bajkalsko-Amurske i Transsibirske železnice, brzo pokretanje međunarodnog transportnog koridora „Sever - Jug“, poboljšanje infrastrukture

međunarodnog transportnog koridora „Evropa - Zapadna Kina”, Kaspijski i Crnomorski region, Severni morski put, stvaranje razvojnih zona i ekonomskih koridora u Evroaziji, uključujući ekonomski koridor Rusija-Mongolija-Kina, kao i izgradnja regionalne saradnje u oblasti digitalnog razvoja i formiranje energetske partnerstva;

4) rešavanje situacije u Avganistanu, promovisanje njegovog formiranja kao suverene, mirne, neutralne države sa stabilnom ekonomijom i političkim sistemom koji zadovoljava interese svih etničkih grupa koje ga naseljavaju, što će otvoriti izglede za integraciju Avganistana u evroazijski prostor saradnje.

Azijsko-pacifičko područje

55. S obzirom na dinamički rastući višestruki potencijal azijsko-pacifičkog regiona, Ruska Federacija namerava da da prioritet:

1) Izgradnja saradnje u oblasti ekonomije, bezbednosti, humanitarne sfere i drugim sferama sa državama regiona i ASEAN-a;

2) da promoviše formiranje u regionu sveobuhvatne, otvorene, nedeljive, transparentne, multilateralne i ravnopravne bezbednosne arhitekture i uzajamno korisne saradnje na kolektivnoj vanblokovskoj osnovi, kao i da iskoristi potencijal regiona u cilju formiranja velikog evroazijskog partnerstva;

3) podsticati konstruktivan nepolitizovan dijalog i

međudržavnu interakciju u različitim oblastima, uključujući korišćenje mogućnosti foruma Azijsko-pacifičke ekonomske saradnje;

4) suzbijanje pokušaja podrivanja regionalnog sistema multilateralnih asocijacija stvorenih oko ASEAN-a u oblasti bezbednosti i razvoja, zasnovanog na principima konsenzusa i ravnopravnosti njegovih učesnika;

5) razvoj široke međunarodne saradnje u interesu suprotstavljanja politici koja ima za cilj povlačenje linija podele u regionu.

Islamski svet

56. Države prijateljske islamske civilizacije, koje u realnostima multipolarnog sveta imaju široke izgleda da postanu nezavisni centar svetskog razvoja, postaju sve traženiji i pouzdaniji partneri Rusije u pitanjima obezbeđenja bezbednosti, stabilnost, i rešavanje ekonomskih problema na globalnom i regionalnom nivou. Rusija nastoji da ojača sveobuhvatnu uzajamno korisnu saradnju sa državama članicama Organizacije islamske saradnje, poštujući njihove društveno-političke strukture i tradicionalne duhovne i moralne vrednosti. U tom cilju, Ruska Federacija namerava da da prioritet:

1) razvoj sveobuhvatne i poverljive interakcije sa Islamskom Republikom Iran, sveobuhvatnu podršku Sirijskoj Arapskoj Republici, kao i produbljivanje višestrukog obostrano korisnog partnerstva sa Republikom Turskom, Kraljevinom Saudijskom

Arabijom, Arapskom Republikom Egipat i drugim državama članicama Organizacije islamske saradnje, uzimajući u obzir stepen svog suvereniteta i konstruktivnosti svoje politike prema Ruskoj Federaciji;

2) formiranje na Bliskom istoku i severnoj Africi stabilne sveobuhvatne arhitekture regionalne bezbednosti i saradnje zasnovane na udruživanju potencijala svih država i međudržavnih asocijacija regiona, uključujući Ligu arapskih država i Savet za saradnju arapskih država Zaliva. Rusija namerava da aktivno saraduje sa svim zainteresovanim državama i međudržavnim udruženjima u cilju sprovođenja ruskog koncepta obezbeđenja kolektivne bezbednosti u Persijskom zalivu, smatrajući sprovođenje ove inicijative važnim korakom ka održivoj i sveobuhvatnoj normalizaciji situacije u Srednjem zalivu, Istočnog regiona;

3) unapređenje međureligijskog, interkulturalnog dijaloga i međusobnog razumevanja, konsolidacija napora za zaštitu tradicionalnih duhovnih i moralnih vrednosti, suzbijanje islamofobije, uključujući i kroz Organizaciju islamske saradnje;

4) izgladivanje protivrečnosti i normalizacija odnosa između država članica Organizacije islamske saradnje, kao i između ovih država i njihovih suseda (prvenstveno Islamske Republike Iran i arapskih zemalja, Sirijske Arapske Republike i njenih suseda, zemlje Arapa i države Izrael), uključujući i u okviru napora usmerenih na sveobuhvatno i

trajno rešenje palestinskog pitanja;

5) promoviše rešavanje i prevazilaženje posledica oružanih sukoba na Bliskom istoku, u Severnoj Africi, Južnoj, Jugoistočnoj Aziji i drugim regionima u kojima se nalaze države članice Organizacije islamske saradnje;

6) da iskoristi ekonomski potencijal država članica Organizacije islamske saradnje u cilju formiranja Velikog evroazijskog partnerstva.

Afrika

57. Rusija je solidarna sa afričkim državama u njihovoj težnji da uspostave pravedniji multipolarni svet i eliminišu socio-ekonomsku nejednakost, koja raste usled sofisticirane neokolonijalne politike jednog broja razvijenih država prema Africi. Ruska Federacija namerava da doprinese daljem razvoju Afrike kao originalnog i uticajnog centra svetskog razvoja, dajući prioritet:

1) Podrški u obezbeđivanju suvereniteta i nezavisnosti dotičnih afričkih država, uključujući pružanje pomoći u oblastima bezbednosti, uključujući prehrambenu i energetska bezbednost, vojnu i vojno-tehničku saradnju;

2) pomoć u rešavanju i prevazilaženju posledica oružanih sukoba u Africi, posebno međuetničkih i etničkih, zalaganje za vodeću ulogu afričkih država u tim naporima, po principu koji su oni formulisali „Afrički problemi – afričko rešenje“;

3) jačanje i produbljivanje rusko-afričke saradnje u različitim oblastima na bilateralnoj i multilateralnoj osnovi, pre svega u okviru Afričke unije, Foruma partnerstva Rusije i Afrike;

4) povećanje obima trgovine i investicija sa afričkim državama i afričkim integracionim strukturama (prvenstveno Afrička kontinentalna zona slobodne trgovine, Afrička izvožno-uvozna banka i druge vodeće podregionalne organizacije), uključujući i preko EAEU;

5) pomoć i razvoj odnosa u humanitarnoj sferi, uključujući naučnu saradnju, obuku nacionalnog kadra, jačanje zdravstvenih sistema, pružanje druge pomoći, unapređenje međukulturalnog dijaloga, zaštitu tradicionalnih duhovnih i moralnih vrednosti, prava na slobodu veroispovesti;

Latinska Amerika i Karibi

58. Uzimajući u obzir progresivno jačanje suvereniteta i višestrukog potencijala država Latinske Amerike i Kariba, Ruska Federacija namerava da razvija odnose sa njima na pragmatičnoj, neideološkoj i obostrano korisnoj osnovi, pridajući prioritetnu pažnju:

1) Podrški zainteresovanim državama Latinske Amerike koje su pod pritiskom SAD i njenih saveznika u obezbeđivanju suvereniteta i nezavisnosti, uključujući uspostavljanje i proširenje saradnje u oblastima bezbednosti, vojne i vojno-tehničke saradnje;

2) jačanje prijateljstva, međusobnog razumevanja i produbljivanje višestrukog uzajamno korisnog

partnerstva sa Federativnom Republikom Brazilom, Republikom Kubom, Republikom Nikaragvom, Bolivanskom Republikom Venecuelom, razvoj odnosa sa drugim državama Latinske Amerike, uzimajući u obzir stepen njihove nezavisnosti i konstruktivnost njihove politike prema Ruskoj Federaciji;

3) povećanje obima međusobne trgovine i ulaganja sa državama Latinske Amerike i Kariba, uključujući u okviru saradnje sa Zajednicom latinoameričkih i karipskih država, Zajedničkim tržištem Južne Amerike, Centralnoameričkim integracionim sistemom, Bolivarskom Alijansom za narode Amerike, Pacifičkom alijansom, Karipskom zajednicom;

4) proširenje kulturnih, naučnih, obrazovnih, sportskih, turističkih i drugih humanitarnih veza sa državama regiona.

Evropski region

59. Većina evropskih država vodi agresivnu politiku prema Rusiji koja ima za cilj stvaranje pretnji po bezbednost i suverenitet Ruske Federacije, dobijanje jednostranih ekonomskih prednosti, podrivanje unutrašnje političke stabilnosti i erodiranje tradicionalnih ruskih duhovnih i moralnih vrednosti, stvaranje prepreka za saradnju Rusije sa saveznicima i partnerima. S tim u vezi, Ruska Federacija namerava da dosledno štiti svoje nacionalne interese, dajući prioritet:

1) Smanjenje nivoa i neutralisanje pretnji bezbednosti, teritorijalnom integritetu, suverenitetu, tradicionalnim duhovnim i moralnim vrednostima i društveno-

ekonomskom razvoju Rusije, njenih saveznika i partnera iz neprijateljskih evropskih država, Severnoatlantskog saveza, Evropske unije i Saveta Evrope;

2) stvaranje uslova za okončanje neprijateljskih akcija evropskih država i njihovih udruženja, potpuno odbacivanje ovih država i njihovih udruženja sa antiruskog kursa (uključujući mešanje u unutrašnje stvari Rusije), kao i za njihov prelazak u dugoročnu politiku dobrosusedstva i obostrano korisne saradnje sa Rusijom;

3) formiranje novog modela koegzistencije sa evropskim državama, koji će obezbediti siguran, suveren i progresivan razvoj Rusije, njenih saveznika i partnera, trajni mir u evropskom delu Evroazije, uključujući i uzimajući u obzir potencijale multilateralnih formata, uključujući i Organizaciju za evropsku bezbednost i saradnju.

60. Objektivni preduslovi za formiranje novog modela suživota sa evropskim državama su geografska blizina, istorijski uspostavljene duboke kulturne, humanitarne i ekonomske veze između naroda i država evropskog dela Evroazije. Glavni faktor koji otežava normalizaciju odnosa između Rusije i evropskih država je strateški kurs Sjedinjenih Država i njihovih pojedinačnih saveznika da povuku i prodube linije podele u evropskom regionu kako bi oslabili i podrili konkurentnost privreda Rusije i evropskih zemalja. Tako ograničavaju suverenitet evropskih država i osiguravaju globalnu dominaciju SAD.

61. Da u svesti evropskih država nema alternative mirnom suživotu i obostrano korisnoj ravnopravnoj saradnji sa Rusijom, povećanju stepena njihove spoljnopolitičke nezavisnosti i prelazak na politiku dobrosusedstva sa Ruskom Federacijom što će povoljno uticati na bezbednost i blagostanje evropskog regiona, pomoći evropskim državama da zauzmu mesto koje im pripada u Velikoj Evroaziji uz partnerstvo i multipolarni svet.

SAD i druge anglosaksonske države

62. Ruski kurs prema Sjedinjenim Državama je kombinovanog karaktera, uzimajući u obzir ulogu ove države kao jednog od uticajnih suverenih centara svetskog razvoja i istovremeno glavnog inspiratora, organizatora i izvršioca agresivne antiruske politike kolektivnog Zapada, izvor glavnih rizika za bezbednost Ruske Federacije, međunarodnog sveta, i za uravnotežen, pravičan i progresivan razvoj čovečanstva.

63. Ruska Federacija je zainteresovana za održavanje strateškog pariteta, mirnu koegzistenciju sa Sjedinjenim Državama i uspostavljanje ravnoteže interesa između Rusije i Sjedinjenih Država, uzimajući u obzir njihov status velikih nuklearnih sila, posebnu odgovornost za stratešku stabilnost i stanje međunarodne bezbednosti uopšte. Izgledi za formiranje takvog modela rusko-američkih odnosa zavise od stepena spremnosti SAD da odustanu od politike nasilne dominacije i revidiraju antiruski kurs u korist

interakcije sa Rusijom na principima suverene jednakosti, uzajamne koristi i poštovanje međusobnih interesa.

64. Ruska Federacija namerava da gradi odnose sa drugim anglosaksonskim državama u zavisnosti od stepena njihove spremnosti da napuste neprijateljski kurs prema Rusiji i poštuju njene legitimne interese.

Antarktik

65. Rusija je zainteresovana za očuvanje Antarktika kao demilitarizovanog prostora mira, stabilnosti i ravnopravne saradnje, za održavanje ekološke održivosti i proširenje svog prisustva u regionu. U tom cilju, Ruska Federacija namerava da da prioritet očuvanju, efektivnoj primeni i progresivnom razvoju sistema Ugovora o Antarktiku od 1. decembra 1959. godine.

Zaključak

Novodoneseni Koncept spoljne politike Ruske Federacije se u dosta delova razlikuje u odnosu na ranije Koncepte. U ovom konceptu provejava shvatanje i otvoreno definisanje buduće spoljne politike RF, a posebno odnosa prema konkretnim zemljama i blokovima.

Najvažnije karakteristike i odredbe najnovijeg Koncepta spoljne politike RF su:

- Rusija sebe ne smatra neprijateljem „Zapada“ i ne izoluje se od njega, takođe nema i neprijateljske namere prema „Zapadu“.
- Rusija računa na to da će zapadne zemlje shvatiti besmislenost konfrontacije i da će raditi na povratak ravnopravnog odnosa među njima.
- Rusija smatra kurs SAD glavnim izvorom rizika za svoju bezbednost i međunarodni mir.
- Prioritet rada u spoljnoj politici biće dat uklanjanju ostataka dominacije SAD u svetu.
- Rusija nastoji da obezbedi bezbednost podjednako za sve zemlje, a na osnovu principa reciprociteta.
- Od posebnog je značaja sveobuhvatno produbljivanje veza i koordinacije sa Kinom i Indijom.
- Glavni cilj Rusije u bliskom inostranstvu je da se region pretvori u zonu mira, dobrosusedstva i prosperiteta.

Među strateškim ciljevima u sferi spoljne politike su:

- Obezbeđivanje bezbednosti Rusije, njenog suvereniteta u svim sferama i teritorijalnog integriteta.
- Stvaranje povoljnih spoljnih uslova za razvoj Ruske Federacije.
- Jačanje pozicije Ruske federacije kao jednog od odgovornih, uticajnih i nezavisnih centara savremenog sveta.

Navedeni su nacionalni interesi Ruske federacije, ciljevi

spoljne politike i njeni zadaci.

Prioritet će imati:

- Stvaranje uslova za odbijanje bilo koje države od neokolonijalnih i hegemonističkih ambicija.
- Korišćenje diplomatije, posredovanja i dobrih usluga za rešavanje međunarodnih sporova i sukoba.
- Suzbijanje mešanja u unutrašnje stvari suverenih država radi komplikovanja unutrašnje političke situacije, protivustavne promene vlasti ili kršenja teritorijalnog integriteta.
- Eliminisanje preduslova za pokretanje globalnog rata, rizika upotrebe nuklearnog i drugih vrsta oružja za masovno uništenje, formiranje obnovljene arhitekture međunarodne bezbednosti.
- Strateško odvrćanje i sprečavanje trke u naoružanju.

Literatura

1. Ukaz ob utverždenii Konceptii vnešnej politiki Rossijskoj Federaciji, <http://kremlin.ru/events/president/news/70811> ,
2. <https://rg.ru/2023/03/31/vladimir-putin-utverdil-novuiu-redakciiu-konceptii-vneshnej-politiki-rf.html>,
3. <https://www.garant.ru/news/1616826/>

Ukaz o odobranju Koncepta spoljne politike Ruske Federacije potpisan od strane predsednika Ruske Federacije V.V. Putina

УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

**Об утверждении Концепции внешней политики
Российской Федерации**

В целях актуализации приоритетных направлений, целей и задач внешнеполитической деятельности Российской Федерации постановляю:

1. Утвердить прилагаемую Концепцию внешней политики Российской Федерации.
2. Признать утратившим силу Указ Президента Российской Федерации от 30 ноября 2016 г. № 640 "Об утверждении Концепции внешней политики Российской Федерации" (Собрание законодательства Российской Федерации, 2016, № 49, ст. 6886).
3. Настоящий Указ вступает в силу со дня его подписания.

Президент
Российской Федерации В.Путин

Москва, Кремль
31 марта 2023 года
№ 229

Žikica Bardžić

NEW CONCEPT OF FOREIGN POLICY OF THE RUSSIAN FEDERATION

Summary

The concept of the foreign policy of a country, especially of a great power such as the Russian Federation, is one of the most important documents for the work of that country, especially in the field of foreign policy and defense.

In this time of extremely fast and dynamic, even turning points in world geopolitics, this kind of document calls for special attention. This is emphasized by the fact that the Russian Federation is one of the main carriers of the current creation of a multipolar world. Today's direct and covert conflict between the Republic of China and the Russian Federation with the "collective West" led by the USA through direct contact in Ukraine and various economic protectionist measures makes this concept even more important not only for the Russian Federation but also beyond.

Keywords: concept, foreign policy, conflict, cooperation, national interests, armed conflict.

Datum prijema (Date received):

24.04.2023.

Datum prihvatanja (Date accepted):

23.05.2023.